

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Motto: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

V. ÅRG.

STOCKHOLM, 15 OKTOBER 1916.

Nr 20.

Den gifta kvinnans nationalitet.

Världskriget har i flera hänseenden kastat ett skarpt ljus över missförhållandena i samhället, och det exceptionella tillstånd i vilket det försatt folken har även framhävt olägenheterna i en lagstiftning, som man under normala förhållanden inte haft kännning av.

Ett problem, som redan före krigsutbrottet sysselsatt kvinnorna, därför att det inneburit en kränkning av deras personlighet, men som under de två sista åren tillspetsats i oerhörd grad, därför att tusentals kvinnor fått känna svedan av lagens tillämpning i praktiken, har varit det om gifta kvinnors nationalitet.

Liksom så många andra orättvisor, som drabba kvinnor, har denna lag sina rötter i uppfattningen av kvinnan som ett underordnat väsen och mannen som familjens huvud. I och med det att hon trädde i äktenskap, uppgav kvinnan sin egen personlighet och antog mannens nationalitet och religion, om i strid mot sitt eget inre, det frågades litet efter. För många blev det väl endast en formsak, då tillfällen till konflikt sällan inträdde. Lagstiftningens vådor ge sig ju alltid först tillkänna, när man gör bruk av dess maktbud. Man behöver endast påpeka mannens målsmanskap, av vilket många gifta kvinnor inte ha någon erfarenhet alls, medan åter andra lida under samma lags hårdhet.

De kvinnor, som före krigsutbrottet trädde i äktenskap med utlänningar kände måhända orimligheten i att plötsligt tillhöra en främmande nation, då de med hela sitt hjärta tillhörde sitt eget land och alltjämt vistades inom dess gränser, men det var först, när lagens tillämpning drabbade dem i all sin hårdhet, som de lärde känna vid den av de olyckor, som nu hemsöka gifta kvinnor i alla de krigförande länderna.

Det oresonliga ådagalägges bäst genom ett praktiskt exempel. En fransk kvinna, gift med en tysk, som har sin utkomst i Frankrike, där familjen alls sedan äktenskapets ingående varit bo-

L. K. P. R:s uttalande Birgittadagen 1916.

I dag, Birgittas dag, samlas svenska kvinnor för att åter uttala vår fordran på politisk medborgarrätt. Vi ha valt denna dag, därför att vi i Birgitta värda den självständiga personlighet, som, tvingad av sitt samvetes röst, hade mod att uttala sin mening inför sin samtids mäktige.

Världskriget har ställt mänskligheten inför nya problem: i fosterlandets tjänst ha kvinnorna, vid sidan av sitt värv i hemmet, övertagit en stor del av männens arbetsområden och därvid ådagalagt offervillighet, arbetsduglighet och uthållighet. Den naturliga följden har blivit en genomgripande omvärdering av kvinnornas betydelse som medborgare. Mäktiga och kända motståndare till kvinnorösträtten hava offentligt uttalat sin förändrade uppfattning.

Ingen torde betvivla, att de svenska kvinnorna under liknande förhållanden skulle visa samma medborgarsinne, samma duglighet. Det vore Sveriges män värdigt att icke längre undanhålla Sveriges kvinnor den rätt, som redan beviljats Nordens övriga kvinnor, utan att dessa under ett krigs hårda prövning behövt bevisa sin offerande fosterlandskärlek.

Vi uttala vår förhoppning, att den dag snart måtte stunda, då rättvisa vederfares även Sveriges kvinnor.

satt, betraktas efter krigsutbrottet som en fiende, en kvinna av främmande nationalitet, och hon finner sig försatt i en belägenhet, där det grövsta våld förövas på hennes föreställnings- och känslösvärld. Med varje fiber tillhör hon det land, där hon blivit född och fostrad, men fosterlandet stöter henne omilt ifrån sig, hon saknar varje medborgerlig rättighet, och det har även hänt, att sådana gifta kvinnor blivit förda till interneringsläger.

Motsättningen är lika absurd. Den tyska kvinna, som kort före krigsutbrottet trätt i äktenskap med en fransman, men som med tankar, känslor och sympatier alltjämt tillhör sitt land, hon är, trots allt, fransk medborgarinna och åtnjuter en sådans förmåner.

I alla de krigförande länderna har denna abnorma lagstiftning åsamkat kvinnorna oerhörda lidanden, och såväl

i England som i Frankrike och Tyskland har man både i tal och skrift uttalat sig mot den orättfärdighet, som lagens praktiska tillämpning innebär.

Frågan om gifta kvinnors nationalitet är lika brännande i alla länder och borde därför vara ett spörsmål om vilket alla kvinnor kunde enas. Oavsett mannens nationalitet borde kvinnans rätt till medborgarskap i det land hon genom födelse och fostran tillhör, fastslås, och den orättfärdighet som den nuvarande lagstiftningen innebär, är endast en av de många stenar, som tradition och fördomar hopat i kvinnornas väg. Den moderna upplysningen måste även på denna allfarväg verkställa sitt röjningsarbete.

Använd L. K. P. R:s
brevkort och agitationsmärken.

Krigsleda och fredströtthet.

Är det icke med en svidande känsla av blygsel man måste erkänna, att vi allt mer resignera inför kriget! Till och med kvinnorna, som voro de första att protestera, tyckas modlösa ha gett upp kampen. Den spontana indignationen inför hela vår kulturs sammanstörtande, den glödande medkänslan för de oskyldigt träffade, det brinnande behovet att tala för dem, som måste tåga, all den samhörighetsanda och ansvarskänsla, som fick sitt uttryck i direkt och indirekt anslutning till kvinnokongressen i Haag, har liksom förslamats. Fredskämparna, som ville kasta sig emellan härarna, ha tystats, de reta ej mera med sin flammande energi de nyktert behärskade och locka ej till löje med sin välmentade idealitet. Man orkar ej längre tänka varken på krig eller fred. Sinnena ha härdats mot de våldsamma intrycken av krigsrapporternas förtätade skräckbilder, ångestskrien från de förblödande tränga icke igenom den mur, som isolerar de lidande folken från oss neutrala, "dimman" har slutit sig om oss.

Vad tänka väl kvinnorna därute, som uppbjuda sina sista krafter för att hålla sig uppe, om oss och vår tystnad! De ha slutat att anropa oss om hjälp och förståelse, de bita ihop tänderna och tåga. Men efteråt skola de kanske fråga: "Vad gjorde ni för oss?" Om ni icke kunde hjälpa oss ur eländet, försökte ni åtminstone att lindra vår nöd? Och vad kunna vi kvinnor svara. Kunde ej vår maktlösa fredskärlek åtminstone lösas ut i positivt bistånd åt krigets mest hjälplösa offer, invaliderna och barnen! De försök, som här ha gjorts att organisera sådan hjälpverksamhet ha mötts med likgiltighet och köld om ej ovilja. Man har dragit fram nöden inom landet, men är den jämförbar! Man har självbelåtet pekat på de utmärkt organiserade invalidtransporterna, men där ha ju endast ett fåtal behjärtade gjort en personlig insats. Och den aktuella frågan, värden av sårade, har motats med spionskräck, måste man ej blygas! Till och med hos de krigförande försvinner hatet inför lidandet. I Schweiz, som mer än andra neutrala länder är pressat mellan sköldarna och har oerhörda provianteringssvårigheter, är hela befolkningen besjälad av viljan att hjälpa, det är där en helt naturlig plikt att ta hand om både invaliderna och barnen, ansedda män och kvinnor ägna åtminstone något av sin dyrbara tid åt verksamheten, och alla klasser tävla i ofervillighet. Vad Holland gjort allt sedan den första oväntade översvämnningen av flyktingar är beundransvärt.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan¹
Redaktionstid: onsdag och lördag kl. 1/3—1/4.
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikst. tel. 8600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:
Pris för 1916 Kr. 1:35.
Lösennummer 6 öre.
Pris för 4:de kvartalet 35 öre.

För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 2 kr. i postanvisning till tidningens expedition.

RÖSTRÄTTSBYRÅN

Lästmakaregatan 61, Stockholm

Allm. tel. 147 29. Rikst. 8600.
Öppen vardagar kl. 1/2 1—1/2 5 e. m.
L. K. P. R:s sekreterare träffas personligen kl. 1—3 e. m.

Från kvinnornas arbetsfält.

Den första.

I Kolding, Danmark, har fröken Theodora Deissner blivit utnämnd till överlärare vid Koldings borgarskola, där hon under en följd av år nedlagt ett synnerligen förtjänstfullt arbete. Hennes begåvning gör henne särskilt skickad till den ledande ställning hon nu intar.

Större yrkesmöjligheter för kvinnorna i Ryssland.

Ryske undervisningsministern i Petrograd har godkänt ett förslag, varigenom kvinnor få tillträde till statstjänst inom undervisningsdepartementet av annat slag än lärarebefattningar. Villkor för erhållande av sådan statstjänst är minst elementarutbildning, och kvinnorna få även rätt till pension.

Vid tekniska högskolan i Petrograd ha 47 kvinnliga elever med kejsarligt tillstånd erhållit diplom såsom industriingenjörer. De äro de första ryska kvinnor, som erhållit ingenjörsgården.

Kvinnlig sekreterare i ministertjänst.

Den engelske krigsministern, Lloyd George, har antagit en miss Stevenson till privatsekreterare. Det är första gången en kvinna tjänstgör som sekreterare åt en av kabinettets medlemmar. Miss Stevensons företrädare sir George Arthur, skall nu ägna sig åt utarbetandet av en biografi över lord Kitchener.

Men Skandinavien dröjer. Vi slå oss till ro, utnyttja konjunkturen och stänga egoistiskt igen om oss. Är det ej vår enkla plikt att förjaga ångslan för egen säkerhet och att våga visa vår medkänsla med de oskyldigt slagna genom individuell deltagande i det internationella hjälparbetet! Det är ej blott belgiska barn, som behöva räddas, serbiska, armeniska, polska barn gå dagligen under av svält i de härjade gränstrakter, där fronterna bölja fram och åter. Politiska sympatier borde ju ej spela in, men de som äro rädda att icke vara neutrala, varför göra de icke något för de många undernärda tyska barnen!

Det var kvinnornas moderlighetskänsla, som reagerade mot den vanvetliga förödelsen av människoliv, för dem borde det vara självklart att försöka rädda vad som räddas kan av den generation, som nu bryts ner och av den nya, som förkvävs. Kvinnorna måste spränga likgiltighetens hämmande mur och, utan att försumma någon möjlig utväg att släcka den förhärjande världsbranden, skynda att åtminstone rädda de hjälplösa ut till livet och till fristad långt från fasorna.

Naima Sahlbom.

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan 33
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- o. utländska nyheter

i alla slags

DAMKAPPOR, DRÄKTER & KJOLAR

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningsavdelning.

Varför icke och varför?

"Varför religiöst sinnade kvinnor sätta rösträtt för kvinnor som önskemål" — det var den fråga, som förelades mig.

Nu är det så, att jag känner mycket fromma själar, som icke önska, såväl som sådana vilka önska rösträtt. Låt mig börja med varför icke. Men jag upptar blott psykologiskt, ej dogmatiskt formulerade invändningar. Likaledes anser jag alla tekniskt-praktiska synpunkter ligga utanför den mig förelagda frågan. Så ock alla jämförelser mellan kvinnor och män, ty jag tror att vi äro lika bra och dåliga på var sitt sätt såväl som i gemen.

Tillbakahållande samvetsskäl äro nog ofta sådana som dessa:

1) Frukten för det själviska i att arbeta i egen sak;

2) Den nedslående förnimmelsen hos så många enskilda att ej ha haft tid eller kraft att göra ens kommunal insats under de givna möjligheternas form;

3) Väntan att rätt skall givas, utan att behöva krävas och framagiteras — en "from önskan!"

4) Motviljan mot att i och för en rättsfråga bli instoppad i något politiskt parti, med ty åtföljande förvirringar av frågans religiösa eller rent mänskligt allmängiltiga beskaffenhet;

5) En konservatism, som ej ligger i religionens väsen, men som ofta följer den såsom ett slags sköld för innerligheten.

Häremot resa sig i andra samveten följande invändningar:

1) Ju djupare och klarare vi förnummit, att hela denna kvinnovärldens nya medvetenhet, som vi se röra sig inom och utom organisationerna, framför allt betyder ett historiens krav på en ny *mänsklighetsinsats* i det samhällliga, dess mera trångt blir det att fatta rösträtten såsom ett slags gott kap för oss kvinnor till förfång för männen etc. etc. Det finns redan nu situationer, där man kan tvingas se, och ej blott dunkelt ana, att *männen* och *barnen* och — *tiden* behöva den nya samhällsinsatsen. Men just därför, att detta ännu i så ringa grad inses av männen, blir i själva verket kvinnornas rösträttskrav en *offerväg* så god som någon — icke minst därför att den för den icke förstående får bära självviskhetens sken. Icke blott egen sak, men andras sak mot andras vilja och insikt, gäller det att föra fram!

2) Den som tänker samhällsligt, kan med gott samvete arbeta "kommunalt" inom sitt hem och på samma gång stödja *deras* kvinnoarbete som arbeta i kommunen för att ge den något av hemmets linjer. Att *splittra* sig är ingen samhällsdygd. Men politisk rösträtt innebär ju specialarbete endast för några få, därtill skickade, för de flesta betyder den helt enkelt makten att uttrycka sitt tänkesätt. — Självkritiken själv borde kunna göra tjänst

inom politiken. Den skulle, om den av kvinnorna bibehölls, verka som salt för alla sådana partier, som summera ihop å ena sidan allt vad de själva utträttat, å andra sidan allt vad motparten icke utträttat! Men den skulle också sporra oss att icke vara nöjda med vad vi hittills presterat, utan alltjämt arbeta vidare. Må andra se våra förtjänster, om de behaga, oss åligger framför allt att bota våra *brister!*

3) Allt våld, som brukats och brukas för att tvinga fram *rätt*, måste neutraliseras icke genom passivitet, utan genom den lugna och värdiga energi, varmed man i varje särskilt fall maktar i handling hävda den övertygelsen, att all orättvisa djupare kränker sin utövare än sin uthärdare: man vet sig sålunda arbeta för sina motståndare och ej blott mot dem, då man sätter in alla krafter utom våld och list för att få en rättsfråga löst. Våld väcker intet samvete; bekvämlighet väcker heller intet!

4) Det faktum, att kvinnorösträttsfrågan delat andra "frågors" öde att sjunka ned till partiståndpunkt, måste innebära en varning för kvinnorna att, trots allt, icke låta sig klavbindas till ett *härinom* eller *därutanför* i fråga om gamla, från kvinnosynpunkt föråldrade, partigränser. *Bara frågor, inga människor*, det är väl den proportionalistiska metodens vanda och elände. Kvinnorna åtminstone borde hålla komplementssynpunkten i ära, till *politiskt* (!) läkemedel just nu kanske. "Det finns inga frågor, det finns bara människor." (Hemmabyarna).

5) I fromhetens art ligger att icke lyda blott yttre påstötningar, vore än så inifrån, förrän ett inifrån ljudande *måste* bringar ens individuella liv i arbete på någon viss punkt. Ty först då blir arbetet *kallelse*, och utan kallelse är för fromheten en gott fåfängt. Och därför kan allt göra hela den historiens skälving som nu går genom kvinnovärlden stort förfång, genom att utan övertygelse av idel företagsamhetslusta bara haka sig på något program och agitera därför.

Oss höves framför allt att *lyssna*, med så fint öra, att vi ej vantolka vad historien vill med oss. Bättre är att lyssna än att blott *repetera*.

Men — man kan också ta sig en lur och sova och domna bort, medan tiden krävde av en att vaka och bedja och arbeta! Ve oss kvinnor, om vi somna, när den tidens natt är inne, då just vi skulle hållit vår vapenvakt för att vara redo till en arbetsdiger morgondag!

Emilia Fogelklou.

Ny kvinnlig stadsfullmäktig.

Till ledamot av stadsfullmäktige i Lund efter rektor J. Strömberg har utsetts fru Louise av Ekenstam, ordförande i stadens F. K. P. R.

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

Rikst. 429 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten skändas gratis o. franco.

Elegant

kemiskt tvättad och prässad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till

Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A. B.
GÖTEBORG

Kvinnorösträtten och det frisinnade programmet.

I det föredrag, som advokaten Eliel Löfgren höll i femte kretsens av Stockholms frisinnade valmansförening måndagen den 9 oktober och däri han uppdrog linjerna för det frisinnade programmet, gjorde den följande uttalande om kvinnorösträtten:

I ett avseende går tendensen alldeles avgjort i demokratisk riktning: *kvinnornas* rösträttsfråga har drivits framåt med onad makt; dess lösningsfråga står nu som en naturnödvändighet, icke blott som ett rättskrav. Världskriget har inte bara haft bruk för männen — kvinnornas män, fäder och söner — utan har tagit i anspråk varje arm och huvud i samhället. Kvinnorna ha tagit männens plats i det produktiva arbetet på alla områden, även krigets, och de ha fyllt sin plats. Teorien om rösträtten som en speciell valuta för männens värnplikt, har därmed alldeles förintats. Hr Kjelléns Dulcinea sitter inte längre och drömmar om den vandrande riddaren, fjärran från stridens larm och för ädel att smutsas av riddarens hantverk. Hon är mitt uppe i eländet hon med; och *henne* har man till stor del att tacka, att inte hela samhällsmekanismen alldeles går i baklås.

Under de sista rösträttsdebatterna i det engelska parlamentet här förleden bättrade och omvände sig, som bekant, den engelske statsministern till kvinnorösträtten och gav på hand, att den skulle komma så snart kriget var slut. Men de riktiga gammaltroende, en betydande grupp med Sir John Simon i spetsen, nöjde sig inte med det. Kvinnan måste ha rösträtt *nu*, för att det skall bli fair play i konkurrensen på arbetsmarknaden med de hemvändande soldaterna. Och den frågan är nu upptagen av den särskilda kommitté, som tillsatts för de nya rösträttskravens behandling.

Gå även vi, Sveriges frisinnade, fram för en all djupare demokratisering av samhället, så följa vi nog endast den allmänna utveckling, vari världen rör sig.

Motion om kvinnans politiska rösträtt.

På förslag av Malmö kvinnliga diskussionsklubb beslöt arbetarkommunen vid ett möte i Malmö den 25 september att som sin upptaga och vid partikongressen framföra motion om kvinnans politiska rösträtt. Motionen avser att kongressen skall hemställa till partiets riksdagsgrupp att i riksdagen ånyo väcka motion om lika och allmän rösträtt för kvinnor.

Ny rösträttsseger.

I Kanada går utvecklingen framåt med jättsteg. Under löppet av ett år har tre av statens provinser givit politisk rösträtt och valbarhet åt sina kvinnor, och enligt ett telegram till Engelska Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt har nu den fjärde provinsen, British Columbia, trätt i de andras spår. Denna nya seger innebär en stor triumf för kvinnorösträttens anhängare, och de fyra provinserna bilda ett massivt rösträttsblock, från vilket agitation och upplysning kan spridas till vidsträckt delar av det stora landet.

Marie de Rusiecka.

Serbisk militärläkare under krigsåren
1914—1916.

Bland de många landsflyktiga eller för tillfället hemlösa, som söka en tillflykt inom Schweiz och där avvakta krigets fortsatta utveckling, är även den kända polska läkaren, doktor Marie de Rusiecka. Jag hade hört talas om hennes hjältemodiga arbete som militärläkare under det serbiska fälttåget och om hennes flykt tillsammans med den slagna serbiska armén under det fasansfulla återtåget hösten 1915, och jag önskade livligt att höra henne själv berätta om sina upplevelser. Jag uppsökte henne därför i den lilla väningen, hon för tillfället bebor i Genève, och där hon avvaktar den lämpliga tidpunkten för att återvända till Serbien.

Doktor Marie de Rusiecka tillhör en gammal polsk adelssläkt, en av de många, som känt landsflyktens bitterhet. Denna dystra erfarenhet har satt sin prägel på hela hennes livsriktning och ligger till grund för den djupa sympati och medkänsla, som drev henne att redan vid krigsutbrottet 1914, då tillgången till läkare i Serbien visade sig alltför ringa, erbjuda detta land sina tjänster. Hon erhöll genast förordnande såsom militärläkare vid ett av militärsjukhusen i Uskub. Under den hemiska tyfus epidemien vintern 1914—1915 ådrog sig även hon denna sjukdom, vilken nödgade henne att för några månader lämna landet. Hon återkom emellertid i september 1915 och återtog sin post i Uskub, dit ett stort antal sårade soldater förts — som man då trodde — i säkerhet. I hennes vård anförtroddes 1,500 sårade, och doktor Rusiecka ordnade sitt sjukhus med relativt komfort och under tillgång på nödvändig utrustning. Emellertid skedde österrikarnas och bulgarernas frammarsch så hastigt och oväntat, att alla sjukhus plötsligt måste utrymmas, och de sjuka föras på den enda då ännu tillgängliga järnvägen över Prichtina västerut. Under vägen utsattes lasarettståget för fientliga anfall, under vilket tåget stoppades, och varvid en del av flyktingarne nedgjordes.

Upphållet i Prichtina varade en månad. Kaserner och baracker togos i anspråk för de sårade soldaterna, som under denna tid strömmade till från olika håll, samt av den civila befolkningen från övriga städer. Ett av de hemskaste minnen från denna tid var för doktor Rusiecka ankomsten till sjukhuset av sårade serbiska barn i tio till tolvårs åldern. Flyktingarnas antal blev så stort, att ingen möjlighet fanns att bereda dem bostäder, icke ens tak över huvudet. Många föll utmattade ned på gatorna och dogo av trötthet, hunger eller köld. Tillståndet var förfärligt, bröd fanns icke, och alltjämt strömmade nya flyktingar till. Bland dessa voro även tillfångatagna österrikiska officerare, som dittills bebott ett större hus i Niche. De hade varit 10 dagar på vägen och klagade över den obekväma resan på oxvagnar. Under det hon anlade nya förband på de sårade fienderna erinrade doktor Rusiecka dem då om, att erbjudandet av oxvagnar var ett utslag av synnerlig uppmärksamhet från serbiska regeringen, alldenstund landets egna sårade hade måst tillryggalägga vägen till fots.

Oaktat övermänskliga ansträngningar var läkarvården, som bestreds av tre läkare jämte doktor Rusiecka, otillräcklig. Inga sjuksköterskor fanns att tillgå, handräddning gavs av i sjukvård oskolade soldater, på förbandsartiklar och läkemedel blev det total brist, och brödransonerna måste göras mindre för varje dag. I staden fanns ingenting att köpa: hungersnöden stod för dörren.

För kvinnans egen skull.

För kvinnans egen skull låter riktigt vackert. Det gör sig nästan lika bra som "det är så kvinnligt". Det har urgamla anor. Det har en ålderdomlig prägel över sig. Det är rent av "antik", och somliga beundra ju allt, bara det är riktigt antik. För andra däremot är det antika — ibland — lika med dammgömmen, bacillhärdar.

För kvinnans egen skull ljuder runt hela jorden och inte minst hos oss.

För kvinnans egen skull finga kvinnorna sitta hemma och spinna dagen lång, medan männen begåvo sig ut på härfärder till soligare och varmare länder, där livet levdes gladare än uppe i den mörka, karga Norden. För kvinnans egen skull bävade man för följderna av Birger Jarls lag, att syster skulle arva hälften med broder. För kvinnans egen skull avstyrkte ett hovrättsutlåtande av 1826 ogift kvinnas myndighet, på det att hon ej själv skulle "behöva bära ansvaret för sina handlingar, ej behöva känna vidden av sin egen svaghet", och på det att hon ej skulle inträda i äktenskapet med den föreställningen, "att den myndiga kvinnan vore lika god som den myndige mannen", utan hon skulle i sin man se "den självvalde förmyndaren och vara livad av den sanna undergivenhetskänslan, som alltid skall utgöra ett oefftergilligt villkor för den äktenskapliga föreningens sällhet och lycka". För kvinnans egen skull borde syster ej arva lika med broder, ty "därigenom blev mannens förmåga att försörja hustru allt mer förminskad och osäker". För kvinnans egen skull berövalde riksdagen Sveriges arbetarkvinnor de mest inkomstbringande arbetena, ty det vore skadligt för mödrar eller blivande mödrar att arbeta några timmar under natten i en fabrik, då det

däremot ej vore skadligt, att de mödrar, som berövats tillfälle att arbeta i fabriken för en hög timpenning, måste dubbelt så många timmar, så gott dag som natt, arbeta hemma vid sy- eller stickmaskinen för en mycket låg timpenning. För kvinnans egen skull bör målsmanskapet ej avskaffas — endast för syns skull reformeras. För kvinnans egen skull bör Sveriges kvinnor ej få rösträtt, ty kvinnan är en "spröd och vek varelse", som behöver skyddas och bästa skyddsmedlet är att förvägra henne medborgarrätt och medborgarvärde.

För kvinnans egen skull hade och har vilden en oskriven lag, som förbjuder kvinnan att äta det — från vildens synpunkt — bästa och mest svåråtkomliga kött, nämligen människokött, ty det vore "okvinnligt". För kvinnans egen skull hopsnöras den lilla kinesiska flickans fötter, så att de skola kunna passa in i onaturligt små skor, på det att Kinas kvinnors gång må bli "vaggande som lutsblommans på böljan", Kinas män till behag. För kvinnans egen skull kastades Indiens änkor, ofta små flickor, som giftes bort redan i vaggan, levande på sina döda mäns hål. För kvinnans egen skull vägrade styrelsen för en av Indiens större städer att tillmötesgå en begäran från stadens kvinnor att få tillträde till en av stadens parker och inte bara vara hänvisade till husens bakgårdar. För kvinnans egen skull instängas Turkiets kvinnor i ett harem, där de få föra en förslöande och människoovärdig tillvaro och ge upphov till en förklenad avkomma.

För kvinnans egen skull har på alla tungomål ljudit så länge i kvinnornas öron, att de ej längre höra det.

Ester Röhl.

Doktor Rusiecka blev då erbjuden att lämna landet tillsammans med serbiska hovet, man föreställde henne de svårigheter och faror hon utsatte sig för vid en resa genom Albanien och Montenegro till kusten. Hon insåg tillfullo detta och överskattade ingalunda sina fysiska krafter, men vägrade likväl att mottaga detta erbjudande: "Det är helt enkelt min plikt att in i det sista stanna hos de sårade och möta deras öde" var hennes svar. "Jag har", fortsatte hon, "delat den serbiska arméns glädje över de stora segrarna i november och december 1914 och då upplevat några av dessa stunder, som ge oss mod att genomgå alla lidanden." Flykten från Prichtina till Adriatiska havet gick över Kossowos historiska slätter. Järnvägen var uppriven, färden gick till fots, de sjukaste lades på kärror eller buros. En oerhörd beklämning grep de flyende, längs vägen lågo hästar, dragoxar och soldater. Allt saknades, nätterna voro kalla, ingen tältutrustning fanns, de sårade liksom de övriga tillbringade nätterna i snö och väta — utan eld.

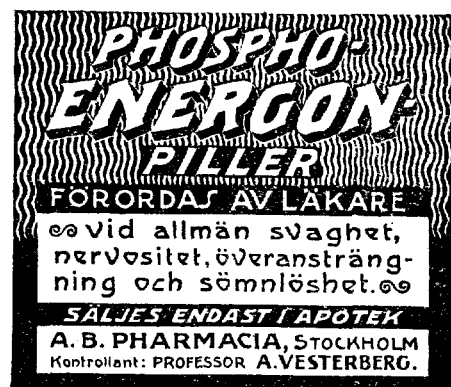
De flyendes antal ökades. Då serbiska arméns motstånd var brutet, kunde ingenting hindra de frihetsälskande serberna att lämna landet i förhoppning att en gång återkomma som segrare och landets återerövrare. Det sorgliga tåget fortsatte över de albaniska och montenegrinska gränsbergen, det blev nu möjligt att göra upp eld om natten, vilken soldaterna under stor svårighet underhöll i snöstormarna. Randbergen passerades i 20 graders köld, många barn och sårade dukade under och lämnades ihjälfrusna. Man livnärde sig med hästkött från de ihjälfrusna hästarna. Vid nedstignandet för bergssluttningarna mötte nya svårigheter: bergsbäckarna voro övervämmade, vägarna oframkomliga, men man måste fram, allt under det fientliga aeroplan kretsade som gammar över de flyende och nedkastade

bomber. Hoppet att vid framkomsten till Skutari finna livsmedel hägrade, men de först anlända flyktingarna hade tömt förråden, ett majsbröd betalades med 15—20 francs, om det över huvud fanns något att få. Det blev här mångas öde att dö hungersdöden.

I slutet av december nådde de flyende S:t Jean de Médua vid Adriatiska havet. Icke heller nu lämnade doktor Rusiecka sina sjuka soldater utan stannade hos dessa tre tusen flyktingar, som i yttersta nöd avvaktade undsättning eller möjlighet att lämna landet. "Vad jag sett under dessa månader av mänskligt elände övergår all inbillning" yttrade hon, "men måhända var det bittrast att se dessa arma människors ångest då de, äntligen anlända till kusten, fingo bevittna huru proviantfartygen, som sänts till deras undsättning sänktes, och transportfartygen motades av fientliga undervattensbåtar och aeroplan." Sedan Röda korsets ångare efter ett par veckors väntan lyckats angöra kusten, inskeppades de flyende och nådde till sist Italiens kust.

Det som hållit Marie de Rusiecka uppe i hennes hjältemodiga kärleksverk var förvisso en djup och innerlig medkänsla med Serbiens prövade folk, men att hon drog ut till detsamma hade väl ytterst sin orsak i polskans känsla för varje folk, som hotas i sin nationella existens. Under vårt samtal lyste nämligen gång på gång igenom hennes djupa förtvivlan över det egna landets öde, ett land, som dock lidit mest av alla, som icke har skydd hos någon, som icke ens har en regering, som tillvaratar dess intressen.

Doktor Rusiecka äger i hög grad förmågan att tända och värma. Dock är hennes uppträdande ytterst behärskat, hennes berättelse flyter enkelt och lugnt utan stora ord och fraser. Men man tar ett starkt intryck av att man har framför sig en personlighet, och att så måste den kvinna vara, som

Hur en framstående amerikansk domare ser på saken.

Mr J. C. Mc Whorters logiska bevisföring.

När jag blivit överbevisad om att under mänsklighetens långa och tragiska utvecklingshistoria varje utsträckning av kvinnornas religiösa, politiska och sociala rättigheter tjänat till hela civilisationens fromma —

När jag blivit överbevisad om att kvinnorna hittills visat sig vuxna det ansvar som följt med ökade rättigheter —

När jag blivit överbevisad av verkligt vägande skäl, i stället för de ologiska och haltande ursäkter med vilka man söker bortförklara orsaken, varför kvinnorna inte redan ha rösträtt —

När jag blivit överbevisad om att landets mödrar i ännu högre grad än männen äro beroende av de villkor under vilka deras barn skola fostras —

När jag blivit överbevisad om att samarbetet mellan män och kvinnor med deras olika syn på tingen hjälpt dem att undvika misstag och givit deras liv rikare intressen —

När jag blivit överbevisad om att kvinnorna äro mer intresserade och mer att lita på än männen i allt vad som rör barnens vård och fostran —

När jag blivit överbevisad om att det inte finns en enda stat, där kvinnorösträtten blivit genomförd, som inte dragit nytta därav —

När jag blivit överbevisad om att den politiska korruptionen, de politiska lycköskarna, spritintressenterna och de sociala parasiterna äro motståndare till kvinnorösträtten —

När jag blivit överbevisad om vilka de personer äro, som finansiellt understödja motståndet mot kvinnorösträtten i Förenta Staterna —

När jag blivit överbevisad om att det enligt statistiken finns en kvinnlig brottsling på tjugu manliga —

När jag blivit överbevisad om att allt som rör hemmet även står i intimaste beröring med en massa sociala förhållanden, såsom skolor, skatter, barnalagar, sanitära åtgärder m. m. —

När jag blivit överbevisad om att allt vad jag härovan yttrat är falskt, först då kan man börja tala med mig om att undanhålla min hustru och mina döttrar såväl rättigheter som skyldigheter. I överensstämmelse härmed kommer jag att vid folkomröstningen i november månad avge min röst för kvinnornas fulla medborgarrätt.

Stockholms F. K. P. R:s standar

som invigdes på Birgittadagen, är på ett utsökt konstskickligt sätt utförd på vitt siden från Almgrens fabrik av brodösen fröken Augusta Nilsson. Standardet är åstadkommet genom frivilliga bidrag från medlemmar av föreningen.

Glöm ej kvartalsprenumerationen å Rösträtt för Kvinnor.

kunde frivilligt underkasta sig dessa lidanden och under dem stå som den stödjande och livgivande för andra och som är beredd att ånyo kämpa med det serbiska folket.

Anna Glasell-Andersson.

Erasmus,

en freds- och kvinnosaksvän.

Erasmus av Rotterdam, den stridbare store humanisten, var en oförsonlig fiende till kriget med all dess orättfärdighet och grymhet, och hans vassa satir blev till skälvaldande allvar, då han gisslade detta "fina yrke att tända eld på hus, plundra kyrkor, våldtaga nunnor, plundra fattiga, mörda oskyldiga". För honom, som i detta fall inte saknade studiematerial, ägde kriget föga av romantik och skönhet. Han visste, att krigaren drog bort "liksom på vingar", men återvände haltande, "lastad med ogärningar". Våra dagars modernaste krigsapologeter finna helt visst den lärde moralisten ganska gammalmodigt beträffande hans mening om krigets "høga etiska värde", ty för honom var krigets rätt den högsta orätt.

Huruvida samma 1914 års idébärare även vilja rubricera Erasmus' tankar i kvinnosaken som gammalmodiga, kan nog anses mera tvivelaktigt. Lika visst som vi höra ekon från hans abbot i diskussionerna om flickors studentexamen, och hos den samma kvinnlighetens väktare i riksdagen, lika visst för Erasmus kvinnosakens talan med argument, som äga all aktualitet och tillämplighet den dag i dag. Det är visserligen inte enbart glädjande att konstatera, att vi stampat så länge på samma fläck, men vi kunna fröjda oss åt Erasmus' friska fördomsfrihet.

Det är framför allt i dialogen Abboten och den lärda i Förtroliga samtal (övers. av E. Weer), vi få göra bekantskap med feministen Erasmus. Abboten Antronius kommer på besök till den lärda fru Magdala och finner hela rummet fullt av böcker, vilket han anser "föga passande så för jungfru som fruga", ty "att äga vetande hör icke kvinnan till". Antronius, som betydligt mera uppskattade "sömn, gästabad, friheten att göra vad man vill, pengar, ära" framför visdom, hade f. ö. gjort den iakttagelsen, att läsning gjorde folk mindre fogliga. Särskilt förgel-seväckande är det med böcker hos en kvinna, "därför att slända och spole äro kvinnans redskap". Magdalas invändning mot denna eviga "sanning" är förvisso djärv. Då det är hustruns uppgift att sköta huset och undervisa barnen, kunna dessa maktpåliggande plikter ej fyllas, utan att man har förstånd, och "förstånd får jag av böckerna". Där finner hon värtaliga, lärda, visa och pålitliga rådgivare. Här på genmäler abboten: "Böckerna nöta på kvinnans förstånd, som hon även därförutan har så litet av." Dessutom alstrar umgänget med böcker förryckhet. Magdala påstår gent emot detta, att de äro flera, som blivit förryckta av dryckjom och nattsudd, men det var

Mot utvecklingens lag.

Det har varit svåra tider för antis i Amerika på sistone. Den republikanska resolutionskommittén hade gett dess ledare företräde i Colosseum samtidigt med att den stora rösträttsparaden ägde rum, och när antis som bäst förklarade att intresset för kvinnorösträtten inte var spritt till vida kretsar, började hundratals av drypande våta kvinnor strömma in i salen. Deras antal växte och växte, och var och en var ett tyst vittnesbörd, som bröt staven över antis föregående uttalanden.

Trots antis ivriga böner att resolutionskommittén inte måtte upptaga kvinnorösträtten på det republikanska partiets program, ansågo sig statsmännen dock skyldiga att böja sig för utvecklingens lag och voro övertygade om att kravet på medborgarrätt verkligen trängt igenom till breda lager av kvinnor.

Rösträttens motståndare sökte efter segern framhålla, att rösträttskvinnorna egentligen inte vunnit någonting, utan stode på samma punkt som förut. Men den enklaste logik säger att två svåra hinder äro övervunna, medan däremot just Iowa, över vilket nederlag antis triumferade, befinner sig på samma punkt som förut. Vilka segrar antis än anse sig vinna och vilka ansträngningar de än göra, kunna de dock aldrig räkna med några framgångar, ty deras ståndpunkt är just att allt skall förbli sådant det är, och därmed ha de satt ett streck för den utveckling, som varje rörelse behöver för sin livskraft. Rösträttskvinnorna ha på fyra år vunnit sex stater för sin rättvisa sak. Antis ha på de senaste hundra åren icke vunnit en enda stat. Utvecklingen går sin jämna gång genom tiderna utan att fråga stort efter dem, som i sin litenhet tro sig kunna rulla dess hjul tillbaka.

nu en öm punkt hos Antronius, och han ber gud bevara sig för en lärd hustru. "Jag lyckönskar mig", säger Magdala, "till att ha en man, som är dig olik. Ty han blir mig och jag honom kärare genom lärdomen." Antronius tror sig med visshet kunna skrämma Magdala, då han påpekar, att allmänna meningen anser det ovanligt, att en kvinna kan latin. Men svaret kommer: "Tala icke om allmänna meningen, denna den sämsta av alla rådgivare. Vad frågar jag efter sedvanan, läromästaren i alla onda ting! Må man vänja sig vid vad som är riktigt; på så sätt blir det ovanliga vanligt, det obehagliga behagligt, det som syntes opassande passande." För Magdalas fantasi låg det varken något omöjligt eller opassande i ett framtidsperspektiv med kvinnor presiderande i de teologiska skolorna och predikande i kyrkorna, och hon t. o. m. hotar abboten med en "omvälvning på världsscenen, då var och en skall spela sin roll".
Lydia Matson-Sager.

H. G. Wells om kvinnorösträtten och kriget.

Den bekante engelske författaren H. G. Wells offentliggjorde före den senaste tidens märkliga händelser i England en artikel i Daily News rörande krigets inflytande på kvinnorörelsen. Med sin vanliga förkärlek för överdrifter och paradoxer säger han inledningsvis: "att diskutera detta krigs inflytande på förhållandet mellan man och kvinna är att ge sig in på undersökningen av en process, jämförd med vilken t. o. m. denna världskatastrofs omfattande omvälvningar och ödeläggelser förefalla som obetydliga händelser och tillfälliga avbrott." Och litet senare förklarar han att problemet man och kvinna är mycket viktigare och mycket mera intressant än problemet Tyskland och den övriga mänskligheten!

Redan före krigets utbrott anser han att i England som i övriga civiliserade länder genomgripande förändringar med avseende på kvinnornas ställning höllo på att ske, beroende på hemmets alltmera ändrade karaktär, tack vare den moderna industriens utveckling.

Förhållandet mellan man och kvinna hade enligt Wells aldrig varit mera spänt än i början av 1914. Sedan tio år tillbaka gjorde kvinnorörelsen stort väsen av sig, och 1914 ställde den till så mycket bråk att tyskarna räknade med suffragetterna som en av de stora krafter, som i ett kommande krig skulle förlama Englands motståndskraft. Han har emellertid ytterst svårt att närmare definiera denna rörelse; den är för honom fylld av en mängd olika inslag, koncentrerade kring kravet på rösträtt.

"Det var dock aldrig möjligt att få reda på varför kvinnorna ville ha rösträtt", påstår Wells, "några ville ha den därför att de voro lika männen, andra därför att de voro helt och hållet olika." Rättvisans och statsnyttans förenade synpunkter äro honom tydligen alldeles okända. Han finner emellertid att man ej kunde misstaga sig på att det fanns ett vitt utbrett missnöje bland kvinnorna och en vitt utbredd kvinnlig energi. Orsaken finner han dels i den ständigt minskade äktenskapsfrekvensen, dels i födelseernas sjunkande antal. Genom bägge dessa företeelser har kvinnornas arbete i hemmet minskats, likaså genom att den moderna industrien dragit dem ut på arbetsmarknaden. Det allmänna väståndet har stigit, och allt detta har gjort att stora mängder kvinnlig energi utan utbildning och utan mål lösgjorts, varjämte på grund av vetenskapens framsteg behovet av icke yrkesskickligt arbete på alla livets områden minskats. Dessa äro enligt Wells de förnämsta orsakerna till utbrottet av kvinnorörelsen under det 10-tal år, som föregick kriget.

Twisten mellan de båda könen är evigt pågående. Mannen håller tillbaka kvinnan, och kvinnan byser agg till mannen. Det

har alltid funnits två slag av denna tvist, liksom det funnits kvinnor, som först och främst vilja anses som kvinnor, och kvinnor, som förargas över att först och främst anses som kvinnor. Det har alltid funnits kvinnor, som vilja dela mannens arbete, och kvinnor, som vilja "inspirera" det, kamraterna och älskarinnorna. Den stora massan av kvinnor hör naturligtvis hemma mitt emellan dessa båda ytterligheter. Den vanliga typen svänger emellan dem och väljer än det västerländska idealet av kamratskap, än det österländska av underkastelse. Och det var alla dessa slag av kvinnor, som under sista hälften av 19:de århundradet kände missnöjet växa: den förra typen fann sig ej nog respekterad och den senare ej nog tillbedd. Rösträttsrörelsen som sådan har ingen vän i Wells: han säger att dessa olika typer av kvinnor på det mest förbryllande sätt blandade sina stämmor i rösträttslitteraturen före kriget. Rösträtten blev symbolen för absolut motsägande ting: det finns knappt ett enda argument för den i rösträttslitteraturen, som icke kan vederläggas i samma litteratur.

Wells kan dock ej annat än medge att denna rörelse tjänade till att oerhört starkt utveckla kvinnornas solidaritet: arbetande kvinnor ur alla samhällsklasser, gifta och ogifta, sysslösa damer ur societeten arbetade sida vid sida för samma mål.

Så kom kriget, och det är icke tu tal om, säger Wells, att icke det stora flertalet kvinnor överträffat icke blott alla förväntningar, utan även alla förhoppningar. Och det råder intet tvivel om att ej rösträttsrörelsen i övervägande grad bidragit till att utveckla kvinnornas förmåga att åtaga sig ansvar och utstå mödor. Det finns icke ett område, där ej kvinnorna ha givit mer än fullgod ersättning för männens arbete. I ammunitionsfabrikerna, på kontoren, i butikerna, järnvägsarbete, åkerbruksarbete och allt annat tänkbart arbete ha de visat sig dugliga och intelligenta över förväntan. De ha fullkomligt revolutionerat uppfattningen av kvinnornas ekonomiska värde, och de ha till sist gjort sig förtjänta av rösträtten.

Ehuru det för oss neutrala kvinnor snarast är en motbudande manlig synpunkt att kvinnorna genom sitt arbete i krigets tjänst skulle göra sig "förtjänta" av rösträtten, kunna vi dock ej annat än önska att denna uppfattning av deras värde må fortvara även efter krigets slut, så att männen då ej plötsligt göra den upptäckten, att kvinnorna intet existensberättigande ha i det offentliga livet.

Det mest kvinnliga.

Vilket är det mest kvinnliga — att rösta för rent vatten för hela staden eller att sitta hemma och köpa dyrt artificiellt vatten för de egna barnen utan att fråga efter de andra? frågar Julia Lathrop i Woman's Journal.

Varför fru Söderström bör ha rösträtt.

Frött efter amerikanskt original.

Fru Söderström är inte rösträttskvinna, men inte heller anti. Saken är blott den, att hon aldrig reflekterat över rösträtt för kvinnor eller över andra frågor av social innebörd.

Fru Söderström stiger upp klockan halv sex om mornarna och gör i ordning frukost åt Söderström, som går till sitt arbete klockan halv sju. Sedan tvättar och kammnar hon sina fem små barn och skickar iväg tre av dem till skolan. De två yngsta få följa med henne, när hon gör sina uppköp för dagen. När rummen äro städade och disken insatt, är det tid att laga frukost åt barnen, som komma hem från skolan, och sedan följa hemmets olika göromål i ett med tvätt, strykning, lagning etc. De dagar fru Söderström är befriad från grovgöromålen, kan hon hinna ned till Vasaparken och sitta där en stund med sina småtingar. Sedan bär det av hem igen.

Söderström skall ha sin kvällsvard, och medan han i lugu och ro njuter sin pipa eller sitter och läser sin tidning, måste hon se till att barnen komma i säng, och långt inpå natten kan det hända att hon får sitta och stoppa trasiga strumpor och klädesplagg, ty hon är mån om att hålla barnen hela och rena.

Detta är berättelsen om fru Söderströms liv, sådant det ter sig dag efter dag, sommar och vinter, år efter år i samma enformighet. Hon har aldrig haft någon semester i hela sitt liv. Söndagar och helddagar bringa henne ingen väbehövlig vila, ty då har hon hela familjen hemma och maten måste vara litet omsorgsfullare lagad.

Om man skulle säga fru Söderström att hon borde ha rösträtt, skulle hon vara absolut oförstående. Det skulle förefalla henne lika besynnerligt och omöjligt som om man föreslog henne en badsjour vid västkusten. Men det oaktat måste man kräva rösträtt för fru Söderström och för de millioner kvinnor, som äro likställda med henne, snarare än att begära den för de självförsörjande kvinnor, som fylla kontoren, skolorna och fabriker. Ty kvinnor i fru

Söderströms ställning äro de mest skyddslösa av alla. Den skattebetalande kvinnan är skyddad av sin egendom. Den akademiskt bildade kvinnan är skyddad av sina kunskaper och sin sociala ställning. Den industriarbetande kvinnan är skyddad genom fackföreningar och en viss ekonomisk självständighet, men kvinnor sådana som fru Söderström ha varken kapital eller bildning, varken fackförening eller arbetslön. Hennes arbete att föda och fostra barn, att vara hemmets skapare och ekonomidirektör, det i social mening betydelsefullaste arbete som utförs, varken betalas eller aktas synnerligen högt, därför att det sedan århundraden tillbaka är hennes köns traditionella arbete.

För dem som mäta arbetets värde i kronor och ören, är det intet arbete alls. Och när Söderström hör andra män tala om vad deras hustrur förtjäna på utarbetet, känner han sig mycket stolt över att kunna säga: — Min hustru arbetar inte; hon är i hemmet.

Därför att fru Söderström inte har någon lön, och därför att hennes hårdaste arbete inte förskaffar henne en tioöring, som hon

kan kalla sin, är hon dubbelt beroende. I första rummet är hon beroende av Söderströms arbetsgivare och därnäst av honom själv. Om Söderström var en eller annan anledning blir avskedad, äro hon och hennes barn prisgivna åt fattigdom. Bli lönerna sänkta, måste hon arbeta mer och spara mer. Men om Söderström skulle få förhöjning, och ändå inte anse sig nödgad att visa frikostighet mot sin familj, så blir inte hennes lott bättre. Och om Söderström skulle vilja använda största delen av sin inkomst till tobak och sprit, så har fru Söderström ingenting att säga. Pengarna äro hans och inte hennes.

Fru Söderström behöver rösträtt såsom ett medel till självbevarelse, ett medel till småningom förbättra sin och sina likars ställning och jämna vägen för dottrarna, som också skola ut i livet.

Fru Söderströms liv bör komma i kontakt med den sociala utvecklingen, och valseldeln i hennes hand kommer att få större betydelse än hennes indirekta inflytande på mannen och arbetsgivaren.

Men, kan det invändas, om fru Söderström finge rösträtt, komme hon inte att

A. P. ANDERSSONS MÖBELAFFÄR

STOCKHOLM

Gamla Kungsholmsbrogatan 26
(andra huset från Drottninggatan)

Stort lager af finare och enklare

MÖBLER

i ek, mahogny, valnöt samt andra
träslag äfven målade, till billigaste priser.

Allm. Tel. 11410 Riks Tel. 6505

Ur bokmarknaden.

ELIN BRANDELL: *En enkel kvinnas funderingar.* Norstedt & Söners förlag. Pris kr. 2: 75. 143 sid.

Kåserandets konst är inte allom givet, och för det nordiska skaplynnat ligger det i all synnerhet inte att förena uddig skärpa med gallisk esprit. När män odla genren, blir den ofta plump i stället för kvick, alltför överdriven för att verka roande, och att de kvinnliga skribenterna lyckats bättre än de manliga får kanske tillskrivas deras större anpassningsförmåga och andliga smidighet. Man behöver endast hänvisa till signaturerna René och Clementine, vilka nått längst i kåserandets konst. Det är med glädje man finner den senares funderingar samlade till en liten volym, som gömmer mångt och mycket av det, som under det senaste året upprört och glatt oss, entusiasmerat eller förargat oss, men knappast lämnat oss likgiltiga, om vi överhuvud taget reagera för dagshändelserna. Pendeln svänger mellan politiken och tjänarinnefrågan, och i degeln sammanblandas stort och smått, det sublimala och det löjliga, så som det oftast sker i vårt jordeliv.

Kåserier bruka röna tillfällighetsalstrens vanliga lott att roa för stunden, men snart glömmas. Att man gärna och med glädje återförnyar bekantskapen med Clementine torde bero på att hennes kåserier äro något mer än skummet från dagshändelsernas upprörda yta, och att bottenatsen innehåller något, som är för gott att förflyktigas. Funderingarna härröra nämligen från en kvinna, som tänkt åtskilligt över livet och dess företeelser, och som har blick för det väsentliga, som rör sig bakom ytan av tingen. Hon besitter dessutom den utomordentliga egenskapen att aldrig bli tråkig, vare sig hon filosoferar över kvinnornas fredskongress i Haag eller följer sin förhoppningsfulla Åke på fotbollsmatch i Stadion. Det är ett livligt och vakert ingenium, som tagit sig uttryck i kåserierna, och då författarinnan även ser tillvaron ur feministisk synpunkt och omedelbart reagerar för alla orättvisor, som begås mot kvinnor, borde i synnerhet rösträttskvinnorna skaffa sig boken och meditera över dess problem. G. H. E.

begagna den. Hon kommer inte att förstå, var hennes eget intresse ligger. Det mekaniska vardagsgöret har gjort henne för slö att känna något intresse för politik.

Men detta är ett misstag. Fru Söderström är inte dum; hon är endast försömmad. Fru Söderström förstod genast att en mekanisk mattsoffare var bättre än en borste. Hade hon råd skulle hon använda en vacuum cleaner. I sitt kök och i sin matlagning har hon sökt begagna sig av moderns metoder. Hon förstår folkskolans betydelse, och hon har hållit jämna steg med industrialismens utveckling. Om man blott kan få henne att förstå, att rösträtten också är ett verktyg, vilket bör begagnas för att ett resultat skall uppnås, då kommer hon att lära sig att hantera detta verktyg, och man kan var tämligen säker, att hon kommer att begagna sig av det med hänsyn till det som är hennes egentliga sfär: hemmet och familjen. Fru Söderström som röstberättigad medborgare kommer att fråga sig vilka riksdagskandidater och vilket parti, som utlovar henne sanitära förbättringar, bättre bostäder, reglering av livsmedelsprisen, allmänna lekplatser för barn, ljusa och luftiga skollokaler med mera sådant. Hon kommer att få politiska intressen.

Birgittadagen i Stockholm.

En vacker fest i Vetenskapsakademiens hörsal.

Det offentliga möte, som Stockholms F. K. P. R. anordnade i Vetenskapsakademien på de svenska kvinnornas rösträttsdag blev en betydelsefull och stämmningsfull högtidsstund. Härtill bidrog inte blott salens festliga prägel, det fullsatta auditoriet och de utmärkta föredragen utan även medvetandet om, att på samma timma kvinnor på vitt skilda platser i landet samlades i ett gemensamt syfte och enades kring ett gemensamt mål. Det var icke endast minnet av märkeskvinnan Birgitta, som högtidligt hölls, utan på rösträttsdagen ville Sveriges kvinnor ge ett samfällt uttryck åt den rösträttsvilja, som besjalar dem.

Festen inleddes med att sex unga, vitklädda flickor inträdde med Stockholms F. K. P. R:s nya standar, och när det vita och gula baneret lyftes över estraden, intonerade en damkör, under fröken Anna Tengwalls ledning, med fröken Adèle Cederschiöld vid flygeln och fröken Märta Sandahl som solist, Stenhammars Sverige, som församlingen stående åhörd.

I det med värme och kraft framförda tal, med vilket Stockholms F. K. P. R:s ordförande, d:r Gulli Petrini, invigde standardet, framhöll hon, att intet förenar människorna så som arbetet för en stor sak. Icke ens världskriget hade kunnat bryta de internationella förbindelserna mellan kvinnorna, och när de under denna svåra tid följt rättvisans gudinna, vars bild pryder rösträttsbaneret, har det varit i den förvisningen att det rätta skall segra till slut.

Eva Fröbergs anslående prolog reciterades därefter på ett utmärkt sätt av författarinnans syster, fröken Gerda Fröberg, och väckte livlig ankläng.

Sedan kören sjungit en gammal medeltidshymn till Birgittas ära Rosa rorans bonitatem, besteg estraden av aftonens huvudtalare f. d. riksdagskvarnen Oscar Montelius, som utvecklade sina synpunkter om

Kvinnan och samhället.

För att rätt förstå kvinnans ställning i samhället var det, enligt talaren, nödvändigt att gå tillbaka till allra äldsta tider, då kvinnan såsom familjens danare även lade den första grunden till samhället. Genom mannens fysiska styrka kom han att småningom intaga en härskareställning, och kvinnan stämplades som ett något, vilket tillhörde mannen. Denna syn på kvinnan bibehöll sig till långt in i medeltiden, och genom citat ur lagarna påvisade talaren hur rotfast den blivit. Kvinnan hade på den tiden varken arvsrätt eller egendomsrätt, och när man ser med en historikers blick, måste den revolution, som på de senare årtiondena ägt rum i kvinnans historia, te sig som i sanning överväldigande. Fysiskt ha de båda parterna ingalunda varit jämspelade, och så mycket märkligare är det att

När hon har tid att prata en stund med grannfrun, kommer hon inte att konversera om familjen två trappor upp, utan om de kandidater hon tänker rösta på. Fru Söderström kommer även att upptäcka, att hon och hennes man ha fått ett intresse gemensamt, och Söderström överger småningom sin maskulina överlägsenhet och nedlåter sig till att tala politik med sin hustru.

Vetskapen om att det även utom hemmets fyra väggar finns något att leva för och intressera sig för, skall utveckla fru Söderström, och känslan av att vara en ansvarig medlem i ett fritt land skall skänka henne ett ökat intresse för tillvaron. Vi ha massor av självförsörjande kvinnor i vårt land, men kvinnan som arbetar i hemmet, husmodern, som utan lön förrättar ett hårt och mödosamt arbete för att hålla hemmet och familjen vid makt, hon är dock i majoritet. Denna majoritet representerar en kvinnotyp, som är mer exploaterad än någon annan i vårt moderna samfundsliv.

Att nå denna typ, dessa millioner kvinnor, som leva och arbeta mitt ibland oss, att skaffa dem rösträtt och lära dem att rätt bruka den till sin egen och andras fördel, det är en av de kvinnliga rösträttsrörelsens allra viktigaste uppgifter.

denna revolution åvägabragts med andliga vapen. Det sista steget till kvinnans fulla frigörelse, medborgarrätten, återstår dock ännu, och detta berodde, trodde talaren, därpå, att den urgamlas uppfattningen om kvinnans ställning mer eller mindre medvetet spelar en stor roll. En massa frågor vänta på sin lösning just genom kvinnorna, och samhället behöver kvinnornas medverkan, ty de förbättringar, som skulle åstadkommas, lände även samhället till godo. Talaren påpekade det orimliga i att kvinnorna skola släpa i det allmänna tjänst, utan att få vara med om att stifta lagarna för detsamma, men han var fast övertygad om, att det inte skulle dröja länge, innan kvinnorna finge deltaga i val av riksdagsmän och även taga säte och stämna i riksdagen. Talaren avslutade sitt intressanta föredrag med att betona, att det som för honom personligen var det avgörande, var att kvinnorösträtten är en rättfärdighetsfråga, och rättfärdigheten skall till slut segra.

Efter ett par musiknummer lämnades så ordet åt Landsföreningens ordförande, fröken Signe Bergman, som gav en åskådlig och levande historik över

Hur kvinnorösträtten vinner terräng ute i världen.

Talarinnan erinrade om de dagar, då alliansens medlemmar några veckor före krigsutbrottet samlades i London för att utarbeta planer till Berlinkongressen sommaren 1915. Representanter för 14 nationer voro närvarande, och med glädje konstaterades att frågan i England gått framåt med jättesteg. Regering och suffragetter väntade endast på en förevändning till en försoning. Föga anade kvinnorna vad den närmaste framtiden skulle bära i sitt sköte. Det var frukterna av årtusendens arbete, som genom världskriget krossades, och det blev kvinnornas åliggande att uppehålla det civila livet. Deras hjälp har över allt tagits i anspråk, och allt det arbete, som man fruktade skulle behöva nedläggas utföres nu av kvinnor. Sanningen härav bevisade talarinnan genom statistiska uppgifter från alla de krigförande länderna. Men trots det storartade hjälparbete, som kvinnorna organiserat, har deras rösträttsfråga därför icke blivit glömd. Jämsides med arbetet för fosterlandet, har arbetet för kvinnornas medborgarrätt nått allt större utsträckning. Fröken Bergman antydde de betydande framgångarna i varje land särskilt och betonade i synnerhet omvandlingen i den allmänna uppfattningen. Utsikterna för kvinnorösträtten ha aldrig sett sig ljusare än nu, och argumentet att kvinnorna inte böra få rösträtt, därför att de inte göra kristjänst, denna den förnämsta av de många teorierna mot medborgarrätten, har kriget obarmhärtigt krossat. Talarinnan uttryckte den förhoppningen, att män och kvinnor gemensamt skulle få bygga upp ett nytt, fredens samhälle och slutade med att uppläsa den resolution, som överallt ute i landet antagits på Birgittadagen, och som återfinnes på annat ställe i dagens nummer.

Samtliga talare avtackades med varma applåder, som vittnade om att auditoriet var fullt och helt med, och den högtidliga festen avslöts med att de närvarande unisont sjöngo Du gamla, du fria. G. H. E.

Birgittadagen

de svenska kvinnornas rösträttsdag, högtidligt hölls över hela landet och att döma av pressreferaten tycks anslutningen till mötena ha varit synnerligen livlig. Närmare meddelanden från föreningarna kunna först samlas i nästkommande nummer av Rösträtt för Kvinnor.

En hälsning från Norge.

På Birgittadagen fick Stockholms F. K. P. R. telegrafiskt mottaga följande hälsning från författarinnan Aagot Gjems Selmer:

Til lykke med Birgittadagen og det straalende forbilledet hvis kraft og skjönhed

Riks 25 50

Allm. 62 96

La fleupiste
Kgl. Hofblomsterhandel
Malmorgsgatan 6, Stockholm

Arbetet ute i landet.

Alby F. K. P. R. höll måndagen den 11 september sitt höstmöte i ordförandens hem. Val av centralstyrelsemedlem och centralstyrelsesuppleant förrättades, varvid de förutvarande återvaldes. Ordföranden framhöll betydelsen av de Bergman-Osterbergska samhällskurserna, som under loppet av september och oktober månader komma att hållas inom Medelpads distrikt.

Hör F. K. P. R. anordnade söndagen den 3 september offentligt föredrag i den naturskönt belägna Klockarebacken. Fru Elsa Alkman från Eslöv talade över ämnet: Kvinnans politiska medborgarrätt — utvecklingens krav. Nära 200 personer åhördet det utmärkta och väl framförda föredraget, som mottogs med livliga applåder.

Jönköpings F. K. P. R. gav, i likhet med förra hösten, den 16 september en soaré å Stora hotellet. Programmet upptog prolog, tablå föreställande Barmhärtigheten omgiven av små människoblomster, deklamation av Frödings Saul och David, monologen Madame Anti av Frigga Carlberg samt en teaterpjäs. För tidigt, samt slutligen dans. Soarén var mycket besökt, alla nummer utfördes väl och väckte livligt bifall, och både publiken och rösträttsföreningen hade alla skäl att vara nöjda med aftonen. Halva behållningen tillföll Kvinnornas uppbygg och halva rösträttsföreningen.

Den 26 september hade föreningen ordinarie möte, då till centralstyrelsemedlem omvaldes fröken E. Aulin och till suppleant fröken E. Wigh. Vid fyllnadsval i styrelsen valdes fröken E. Dahlman till ordinarie ledamot och fröken M. Aulin till suppleant. Beslut fattades om Birgittadagens frände med en välgörenhetstillställning samt att till dess rekvirera rösträttstidningen, Eva Fröbergs prolog, broschyrer och brevkort.

Katrineholms F. K. P. R. hade den 20 september ett samkväm i teaterhuset, varvid föreningens ordförande, fröken Helga Jeppson, höll ett anförande om de krigförande ländernas kvinnors arbete under kriget och rösträttsfrågans läge och utsikter. Fröken Anna Frick föredrog en artikel av Hilma Borelius, fröken Hulda Bergman deklamerade Ossiannilssons dikt om Fredrika Bremer och fröken Lisa Lindbom uppläste en novell ur Gunnar Cederskiölds krigsbok. Föreningen skulle fra rösträttsdagen den 7 oktober med en offentlig aftonunderhållning. Arbetet för fattiga barns beklädnad skall pågå även denna vinter.

Örebro F. K. P. R. började tisdagen den 5 september sin arbetstermin med en fest på Stora Holmens friluftstaurant, vartill föreningens samtliga medlemmar inbjudits av en intresserad medlem, fröken Laura Ruckman, som nyligen fyllt 60 år. Hennes namn är för övrigt kyllt vida utanför Sveriges gränser genom den stora hjälpsamhet och välgörenhet hon utövade mot de resande ryska flyktingar, som passerade Örebro under den första krigstiden. På grund av sin kunskap i ryska språket och sin kännedom om ryska seder och bruk (fröken Ruckman har i flera år vistats i Ryssland) var hon i stånd att mera praktiskt bistå dem, och hundratals skrivelser vittna ännu om den tacksambet man känner för hennes arbete. Även på ett annat sätt har fröken Ruckman utövat ett barmhärtighetsverk, i det hon förmedlat en omfattande korrespondens mellan krigsfångar och deras hemmavarande anhöriga. Efter kaffet redogjorde ordföranden, fru Perselli, för Strängnämötet, och därifrån genomgicks och godkändes styrelsens förslag till frändet av Birgittaminnet och standarinvigningen, då fru Ella Billing lovat komma. Ävenledes arbetar föreningen på en dockutställning jämte lotteri och försäljning, varav behållningen skall lika fördelas mellan F. K. P. R. och en barnkrubba för Örebro stad. Mötet avslutades med Du gamla, du fria, och till sist avbrödes bengaliska eldar i parken. Intresset hos medlemmarna för det gemensamma arbetet och målet tyckes vara stort, och alla hoppas på ett i allo lyckosamt arbetsår.

endnu alltid gjenspeiles i de svenske kvinnors varme menneskekjærlighed og ædle tænkemaade. Tusind hilsner. Mit hjerte er med i taknemlighed.

Advokat EVA ANDÉN

JURIS KAND.

Kvinnliga Juridiska Byrån

har flyttat till

Lilla Vattugatan 14 - Stockholm C.

Rättegångar o. juridiska uppdrag av alla slag.

KL. 10-4.

Riks tel. 7576.

Allm. tel. 18336.

E. o. Hovrättsnotarien

ELISABETH NILSSONS Advokatbyrå

Södergatan 14, Malmö

Tel. 6137

Rättegångar och Juridiska uppdrag av alla slag.

Blekinge länsförbund

av F. K. P. R. hade söndagen den 10 september sitt ordinarie årsmöte i Nätra-by. Alla länets föreningar voro representerade, och dessutom hade många intresserade F. K. P. R.-medlemmar infunnit sig. Deltagarna hälsades välkomna av förbundets ordförande, fru Tonning, som i ett varmhjärtat anförande talade om freden och folkens förbättring. Fru Tonning föredrog därefter åtskilliga meddelanden från sin Blekingeturné, till vilken hon fått anslag ur resetalarefonden. Flera medlemmar voro nu direkt anslutna till länsförbundet, och föredrag hade hållits på många platser, såsom Trenså, Asarum, Mjällby, Jämshög och Lyckeby. På sistnämnda plats, där rösträtten länge fört en tynande tillvaro, hade arbetet krönt med stor framgång, och icke mindre än 16 medlemmar voro därifrån anslutna. Därefter föredrogs års- och revisionsberättelserna, vilka godkändes. Ett viktigt moment i mötesförhandlingen var överläggningarna om nästa sammarmötes förläggning till Ronneby. På förslag av styrelsen blev detta förbundets beslut, och en kommitté på 10 personer tillsattes för att ordna om arbetet. På fröken Sigrid Kruses förslag fick Karlskronaföreningen i uppdrag att till mötet utge en festskrift. Till förbundsstyrelse omvaldes fru Tonning, fröken Sigrid Kruse, Karlskrona, fröken Ebba Hultqvist, Sölvesborg, samt fru Lisa Velander, Karlshamn och fru Jenny Johansson, Eringsboda. Efter förhandlingarna hade länsförbundet i Blåbandslokalen anordnat ett offentligt möte med fröken Kruse som talare. Talarinnan framhöll vikten av att kvinnorna i dessa tider kände sitt ansvar och framhöll de många och allvarliga plikter, som ålaga kvinnorna. Föredraget mottogs med varmt bifall. Till sist intogs förfriskningar. Anordningarna voro vidtagna av en av platsens mera verksamma rösträttskvinnor, fru Lilly Isaacson.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR.

Fjärde kvartalet 1916 35 öre.

Även i år inbjuder Rösträtt för Kvinnor till prenumeration för sista kvartalet till ett särskilt billigt pris, och detta göres under den förhoppningen att kvinnorna nu, när deras rösträttsfråga vunnit ny aktualitet även i de krigförande länderna, känna en mening att som aldrig tillförne samlas under rösträttens banér.

Rösträtt för Kvinnor håller sina läsare å jour med alla de frågor, som beröra kvinnorna och som det är varje kvinnas plikt att ta del av.

Sprid tidningen till så vida kretsar som möjligt, ty först när vi bli tillräckligt många, bli vi en maktfaktor och glöm inte, att Rösträtt för Kvinnor är det viktigaste medlet, när det gäller att sprida kunskap om vår sak.

All prenumeration sker på posten, och det är av vikt att prenumerationen sker så tidigt som möjligt, på det att upplagens storlek må kunna beräknas.

Sista kvartalet kostar endast 35 öre.

KOOPERATIVA LIV

försäkrings-FOLKET beviljar liv-anstalten försäkringar alla slag. Adress Box 233. Bliv ombud! H. K. VASAGATAN 6.

Insätt Edra besparingar
i A.-B. NYA BANKEN.

HOTELL VICTORIA

Norra Smedjegat. 14, (Hörnet av Herkulesg.) Stockholms äldsta, billigaste och mest välkända privathotell. Tyst och fridfullt läge strax vid Brunkebergs- och Gustaf Adolfs torg. Elektriskt ljus o. telefon i rummen. Vördsamt Fru Greta Schubert.

Post- o. Telegrafadr. HOTELL VICTORIA. Riks 53. Allm. 6657.

Föreningen Ynglingavännerna

ger lördagen den 4 nov. till förmån för sitt bildningsarbete en aftonunderhållning i Kvinnoklubbens sal, Grevturegatan 24, 1 tr. Till programmet bidrar Sven Scholander med sång och recitation. Föreningens teateravdelning uppför lustspeket Holtermans testamente, som inköpts av F. K. P. R. med rätt för förf. professorskan Asp, att i sin ungdomsförening ge pjäsen, som nyss i Rösträtt för Kvinnor betecknats som "synnerlig rolig och underhållande" genom sitt skämt över nutida svenska förhållanden. Y. V:s orkester inleder och avslutar programmet. Därefter dans. — Inträde kr. 1,25 för utomstående, 75 öre för medlemmar.

Brev till herrar X Y Z.

Mina herrar!

Det kan ju tyckas högst ändamålslost att skriva brev till Er i ett så obskyrt blad som Rösträtt för Kvinnor. Det är ju nästan som att skriva till kungen och lägga brevet i fru Petterkvists brevlåda. Men fastän Ni själva ej sänka Er till rösträttstidningens nivå och följaktligen ej heller tillåta Edra gemåler att göra det, så kanske deras kusiner eller mer avlägsna släktingar vansläktats ända därhän och välvilligt tillställa adressaterna min anspråkslösa skrivelse.

Alltså: Tillåt mig uttrycka min djupa beundran för Er ståndaktighet. Elakt folk kallar den efterblivenhet, och vulgärt folk säger, att Ni äro "bakom flödet", men man bör ej lyssna till belackare. I kvinnofrågor och särskilt rösträttsfrågan står Ni alltså ståndaktigt kvar på samma ståndpunkt där Ni alltid har stått och upprepar uthålligt samma och samma argument utan att lyssna till vad motparten har att säga. Vad som tilldrar sig omkring Er, i grannländerna och i det övriga Europa har Ni ju ingenting att göra med. Visserligen skulle samma ståndaktighet på andra områden kunna medföra obehagliga konsekvenser. Edra förfäder t. ex. i en avlägsen forntid, bronsåldern, om jag minns rätt, gingo klädda i kjolar och buro ej den manlighetens symbol, vari Ni äro skrudade — byxorna. Om deras efterkommande varit lika ståndaktiga som Ni — sena tiders män — så skulle Ni — tanken är odiös — gått klädda i kjolar än i dag. Vad det inneburit för Er stolta manlighet, för att ej tala om att det kanske skulle ha hållit även Er utestängda från rösträtten, den tanken vågar jag ej tänka till slut. Men man behöver väl ej i all världens dar vara logisk, fast man är man, och även ståndaktighet bör ha sina gränser. Man kunde kanske uttrycka begärsningen så här: Män böra ståndaktigt motstå kvinnors krav på mänskliga rättigheter. När det gäller deras krav på smycken, toaletter, teaterbesök med supéer, så bör en man helst ge efter så långt hans börs eller rättare hans kredit medger.

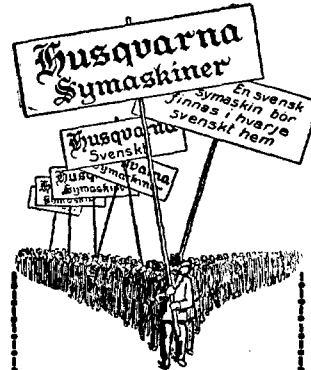
Men Ni har många andra beundransvärda egenskaper. Skulle jag omnämna dem alla, skulle detta oktobernummer svälla ut över alla gränser, till skada för tidningens ekonomi. Också saknar jag som kvinna den vida och djupa, manliga blick, som behövs för att uppskatta dem. Men några måste Ni tillåta mig att påpeka. Som kvinna upp-

Söders "English School"

Engelska lektioner och översättningar.

Erstagatan 26. Allm. Tel. Söder 36035.

Annie I. Scott.

Lika bra och bättre än de bästa utländska i afseende å konstruktion, hållbarhet, samt lätt och tyst gång. Prisbilliga. Obs! Förmånliga afbetalningsvilkor.

Arvika Vagnfabrik, Arvika.

Sveriges största fabrik för tillverkning av alla sorters lyx- och arbetsåkdon

Uställning: David Bagaresgata 1, Sthlm. Priskurant på begäran. Riks t. Arvika 87, Sthlm 4544.

Begär priskurant även å Kullageraxlar.

NYHET! Hälsan återvinnes!

Lungrot botas med gymnastik rätt bedriven! Ett stort antal lungsjuktiga i alla stadier botade. Från Wilhelmssons Förlag, Riddaregatan 17, Stockholm, utkommer i dag:

Lungrot och dess botande med gymnastik

Av Medicine Doktor FILIP SYLVAN. 162 sidor. Många bilder. Pris 1:75. Sändes pr postförskott, varvid tillkommer porto.

WILHELMSSONS FÖRLAG, STOCKHOLM Riddaregatan 17. Riks 25 65.

Hälsan bevaras!

Klipp! Härméd rekviderar undertecknad pr postförskott: 1 ex. Lungrot och dess botande med gymnastik, av Medicine Doktor FILIP SYLVAN. Pris 1:75.

Namn:

Adress:

skattar jag särskilt Er ridderlighet, Er lust att beskydda oss svaga. Kanske Er motvilja att ge oss rösträtt rent av bottnar i Er ridderlighet. Med rösträtt kunde vi kanske själva skaffa oss vad vi behöva för trevnad och trygghet i samhället. Den "svaga rakan" bleve kanske då endast en nyt. Den försenade ungmön, som Ni ovillkorligen, driven av Er ridderlighet, vill skänka Ert angenäma sällskap på gatan under nattens timmar, kunde då kanske reda sig endast med lagens skydd. Ekonomiskt bleve hon kanske likställd med Er genom sitt arbete inom eller utanför hemmet eller som gammal gumma genom en pension som utginge efter samma grunder som gubbarnas. Hon bleve ej längre svag, och Er ridderlighet, som nu utgör vårt starka värn mot alla orättvisor och en mer än tillräcklig kompensering för rösträtten, skulle bli överflödig. Den bleve, för att använda en djärv liknelse, som en hästkrake spänd för en automobil i full fart. Skulle Er ridderlighet offras på rösträttens altare, så låt oss hellre offra rösträtten.

Jag vet att Er blygsamhet lider av detta offentliga beröm, men jag måste framdraga i ljuset ännu en av Edra upphöjda egenskaper: Er solidaritet med alla andra män. Jag skulle kunna jämföra Er med romaren Brutus, om det varit sina döttrar i stället för sina söner denne avrättat och om han offrat dem utan att de gjort något ont. Ni, mina herrar lagstiftare, sitta så-

JACOBSONS VÄLKÄNDA TAPISSERI-AFFÄR

24 B Grevturegatan, vid Tattersall. 10 % RABATT — I VAROR — FRITT VAL.

Rygghållare

"Perfekt"

Den är oombärlig för varje ung flicka med anlag för framåtlutande gång.

Uppgif ålder!

Pris pr st. 4.50.

Alla varor expedieras till landsorten mot postförskott + porto.

BUTTERICKS MÖNSTERAFFÄR

Riks 1726. Drottninggatan 57 Allm. 1410. STOCKHOLM

FRU HEDENSKOGS

Privata Förlossningshem

TROLLHÄTTAN

Rikstel. 145

Sveriges märkligaste kvinna Birgitta Birgersdotter

av C. M. PALMGREN.

222 sid. 40 st. bilder. 2 släkttavlor. Pris 3 kr.

Det er den første populære behandling av Nordens store Datter, som er skrevet med en glødende Begejstrings Friskhed, hvorfor den ogsaa er vel verd at læse.

Ur en anmeldelse i Nordisk Ugeblad.

Ur en anmeldelse i Svensk Kyrkotidning: *Det är länge sedan annäl. såg något så utsökt vackert i bokväg, som denna. De talrika illustrationerna äro rent av konstverk; tryck och papper äro förstklassiga. Och med hänsyn härtill är tre kronor ett billigt pris. Må arbetet, som det är avsett, få sprida kunskap om och kärlek till vad Sverige i gångna tider ägt stort och minnesvärt och mana oss att tro, offra och tjäna såsom många bland de gamle gjorde.*

Författaren, som är präst, står i religiöst avseende på de vidsyntares plattform, är mycket beläst och ger en god historisk bild av ej blott Birgitta själv utan också hennes omgivning och tid, varförutan man ej kan förstå henne.

Ur Säningsmannen.

WILHELMSSONS FÖRLAG, STOCKHOLM

Riddaregatan 17. Riks 25 65.

kert med blödande fadershjärtan och knuffa undan Edra egna hustrur och döttrar, som inte vidkännas annan förbrytelse än könet, från de förvärvskällor som deras uppfostran berättigar dem till eller också knappar Ni in på deras brödkaka. Det är en ståtlig solidaritet mellan i den rangordning i vilken Ni placeras Edra sympatier: 1:o våra söner, 2:o alla andra mäns söner, 3:o våra hustrur och våra döttrar, om det blir något över.

Mina herrar, tillåt en obetydlig kvinna, ett svagt käril, att på detta sätt uttrycka sin varma beundran och uppriktiga högsaktning.

Er ödmjuka tjänarinna
Rosa Törntagg.

Rösträtt för Kvinnors

tjugonde nummer för 1916 innehåller bl. a.:

Den gifta kvinnans nationalitet. Krigsleda och fredströtthet. Av Natna Sahlbom. Varför icke och varför? Av Emilia Fogelkvou. Marie de Russecka. Av Anna Glasell-Andersson. För kvinnans egens skull. Av Ester Röhl. Erasmus. Av Lydia Matson-Sager. H. G. Wells om kvinnorösträtten. Varför fru Söderström bör ha rösträtt.